UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Si aduersus venditionem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

diſtis in l.ab eod.ſ̄.quomodo.⁊ quando iud.ſed ſi habet defenſo-
rem,⁊ non appellat,ſeu non proſequitur,tunc currunt iſta tēpora.
Ita loquitur iſta glo. Sed ſi dicas quod per lapſum iſtorum tem-
porum amittatur cauſa concedo, tamen fauor iudicij requirit vt
iſta tempora labantur,licet poſſit reſtitui,vt in authen.de hered.⁊
fal.ſ.pupillus.Contra hoc tamen facit gloſſ.que eſt in d.l.ſi preſes.
quomodo,⁊ quando iud.ſed illam poteſt intelligere quod contra
minorem indefenſum non poteſt ferri ſententia a iudice,vt dixi ſu-
pra l.proxi.ſed per lapſum inſtantie a iure ſic. Vide gloſſ.tuam,⁊
no.⁊ eam perpetuo tene menti,⁊c.

ADDITIONES.

a AND. BARB. ¶ In rem pupilli. Quod appellatione pen-
dente poteſt peti in integrum reſtitutio ⁊ tenuit Arch.lxxxvij.d.c.
irreligioſum,⁊ hoc etiam dicebat domi.Flor.hic.⁊ alleg.iij.de ap-
pella.⁊ facit,quia poterit peti in principali cauſa,argu.l.impera.ſ.
poſtquam.vt le.no.cau.

* CLAV. DE SEISS. ¶ Sed per reſtitutionem ſic.Contra iſtū
tenet Aret.in cap.qualiter ⁊ quando.ij.de accuſatio.

b POMA. ¶ Limitationem. Vide Bart.⁊ alios ſcribentes in l.in
prouinciali.ſ.j.ff.de oper.nou.nun.⁊ vnum verbum Ro.conſ.cexx.
in verſic.iij.

Si aduerſus venditionem. Rubr. XXVIII.

LEX I.

Si minor. Iuramentum de non veniendo
cōtra per reſtitutionem impedit
eam poſtulari.h.d. ¶ Opp.de l.non dubium.in fi.ſ̄.
de legi.Huius timore hec lex variatur duob.modis.
Vno modo ſecundum Mar.qui dicit quod hec lex
loquitur generaliter, ſiue decretum iudicis interue-
nit,ſiue non. Non obſtat lex contraria,quia loquitur in contractu
perpetuo prohibitiuo,ſed alienatio rei minoris in quibuſdam ca-
ſibus reperitur permiſſa ideo firmatur iuramento. Bulg.fuit in
contraria opin.quia l.non dubium, loquitur quando contractus
eſt nullus ipſo iure, vnde iuramento non firmatur, ⁊ pars poteſt
agere ex iure ſibi competenti, nec habet hoc neceſſario impetrare
a iudice,vnde iudex nō eſt author periurij.hec lex loquitur quan-
do contractus eſt validus,quia decretum interuenit.Vnde habet
neceſſe petere reſtitutionem in integrum, vt poſſit agere,quam ſi-
bi iudex denegat ne poſſit reſtitui,ne ſit author periurij,ideo Bul.
dixit per elegantia verba, vt hic habes in gloſſ. Iſta opi.eſſet vera
iure Codicis, tamen ſuperuenit authen.ſacramenta.que eſt noua
conſtitutio Imperatoris Friderichi,⁊ approbauit opin. Mar.vt
etiam ſi ſuper contractu inualido iuretur, non poſſit minor venire
contra, ſecundum opin.communem.licet quidam contra, vt dice-
mus ſuper dicta authen. ¶ Opp.ſ̄.de tranſact.l.ſi ex falſis.Solu.
Ibi interuenit dolus aduerſarij. ¶ Opp.de l.fin.ſ̄.de non nu.pec.
Sol. Ibi iuramentum habeat in ſe tacitam conditionem,hic non
habetis alia.Cetera dicemus in authen.ſacramenta ⁊c.

AVTHENT.

2 ☞ Contractus quibus ex cauſis fiat inualidus.
7 Iuramentum an preſtetur corporaliter.
9 Impubes proximus pubertati obligatur iuramento.
10 Iuramentum an apponatur in ipſo contractu vel poſtea quan-
docunque,vel prius nihil refert.
11 Quando iuratur extra cōtractū,an requirat̄ preſentia aduerſarij.
12 In dependentibus a ſola voluntate vnius,non requiritur preſen-
tia partis.
14 Iuramentum preſtitum per minorem ſuper contractu inualido
alia ratione quam minoris etatis an validet contractum.
16 Iuramentum preſtitum per minorem,an impediat reſtitutionem
in integrum.
17 Iuramentum interpoſitum ſuper facto, extenditur ad omne ius
quod deſcendit ex illo facto.
21 Si iuratur generaliter non venire contra aliquem contractum ab
eo celebratum,an habeat locum hec authen.
25 Inuiolabiliter cuſtodiri quomodo dicatur.
26 An hec authen.habeat locum quando minor eſt deceptus vltra
dimidiam iuſti pretij,remiſſiue.
27 Iuramentum interpoſitum per metum non obligat.

a Sacramenta. [a] Iſta eſt noua conſtitutio
Friderichi, ⁊ habet multū
altam ⁊ multum ſubtilem materiam,⁊ ego tractaui de
iuramento pleniſſime in l.ſi quis pro eo.in prin.ff.de fi-
deiuſſ.vbi tractaui de omnibus iuramentis, niſi de eo quod a mi-
nore preſtatur,de quo hic dicam,quia hec eſt ſua materia. Et pri-
mo loquitur de iuramento interpoſito ſponte, Secundo de iura-
mentis interpoſitis vi.Secunda ibi,per vim autē.Iac.Col.gloſſa-
uit iſtam aut.⁊ ponit multa ⁊ infinita. Bl.breuiter ponit quedam
ſubſtantialia. Dominus Rofr.commentauit iſtam conſtitutionē,
⁊ ponit eam inter ſenatuſconſulta.⁊ ibi dicit multa bona. Ego di-
cam vobis que ſunt magis quotidiana ⁊ vtilia. ¶ Et vt intrem gl.
opp.⁊ videtur quod inſtrumentum non ſit obligatorium, niſi in li-
berto,vt l.vt iuriſiurandi.ff.de ope.lib.l.fi.de lib.cau.⁊ l.ſi quis pro
1 eo.in princ.de fideiuſſ. ¶ Huius timore debes ſcire † quod triplex
eſt iuramentū.Quoddam eſt obligatoriū,vt ſi aliquis vult ſe obli-
gare iuramento, nullo alio precedente vel ſequente contractu, ⁊
tunc iuramentū non eſt obligatoriū niſi in liberto, vt l.non dubiū.
in fi.in gl.fi.ſ̄.de legi. Quoddam eſt iuramentum litis deciſorium,
quando iuratur ſuper aliquo,de hoc loquitur tit.de iureiu.ff.⁊ C.⁊
de hoc non loquitur hec auth.Quoddam eſt iuramentum confir-
matorium alicuius contractus,de illo loquitur hec auth. ¶ Item
2 debetis ſcire † ꝙ contractus ſit inualidus multis ex cauſis.Quan-
doque fauore publice vtilitatis, quandoq; eſt quia contra bonos
mores,quandoq; quia non ſeruatur ſolēnitas, quandoq; quia lex
ſibi non aſſiſtit,⁊ multis alijs ex cauſis,vt habes inſti.de inuti.ſtip.
De omnibus iſtis non loquitur hec auth.quandoq; contractus
eſt inualidus ratione minoris etatis,⁊ de hoc tātum loquitur hec
auth. ¶ His premiſſis iterum opp.ad hanc auth.ſ̄.de legib.l.non
dubium. Dicunt quidam quod hec auth.corrigit illam legē. Alij
dicunt,⁊ hanc opi.tenent omnes Vltra.quod iſta auth.non corri-
git legem contrariā.nam hic loquitur quando interponitur ſuper
contractu valido. Dicit enim ſuper contractibus rerum ſuarum.
lex contraria loquitur ſuper contractu inualido,⁊ ſecundum hoc
iſta aut.venit ad l.C.addendo,non corrigendo. Bl.videtur dicere
3 ꝙ veniat corrigendo, † quod ſi interuenerit ſuper contractu inua-
lido, quod illud confirmet. Et hanc tenent omnes, ⁊ conſuetudo
4 approbat,⁊ ego credo ꝙ ſit verum. † Nam iſta auth.fuit facta tem-
5 pore noſtrorum gloſſatorum.Et audiui † ꝙ Imperator Frider.ex
certa ſcientia ſciens iſtas opi.approbauit opin. Martini,ita refe-
runt doctores antiqui. ¶ Venio ad queſtiones.dicitur hic ſacra-
menta. Quero quid eſt hoc dicū ſacramenta? Reſpondeo.debes
6 dicere quod hoc vocabulum hic ponitur improprie, † quia ſacra-
mentum proprie eſt ſacre rei ſignū de quo loquitur tit.extra de ſa-
cra.non reiterā.ſed hic ponitur ſacramētum hoc eſt iuramentum.
7 ¶ Quero circa iſtud, † vtrū ſit neceſſe ꝙ ſacramētū preſtetur cor-
b poraliter? [b] Videtur ꝙ non,q̄ auth.ſimpliciter loquitur.In con-
8 trariū videtur ꝙ ſic,vt l.j.huius tit.que hoc probat. † Nam in quib.
caſib.habet locum lex interpretata,in his habet locū lex interpre-
tans,vt in aut.de filijs ante dota.inſtr.natis. Pro hoc videtur tex.
in l.ſi alterius.ſ̄.ſi minor ſe ma.dixe.Et hoc de iure ciuili communi-
ter tenetur.Ego credo quod Canoniſte teneāt aliter. ¶ Sequitur
in tex.puberum.Quero quid ſi iurauit pupillus ſeu impubes? Bl.
dicit ꝙ non tenet.arg.l.qui iuraſſe.de iureiu.Doc.communiter te-
9 nent † ꝙ ſi impubes eſt maior infante,proximus pubertati,ita ꝙ in
c eo cadat delictum, tunc obligetur iuramento[c], vt l.impuberē.ff.de
fal.⁊ de fur.l.impuberē. ¶ Sequitur in text.ſpōte facta dicit ſpōte,
ad differentiā eorū que ſ̄.ponūtur per vim,vt videbitis. ¶ Sequi-
tur in tex.ſuper.Quero quādo debeat interponi iſtud iuramētum?
10 † Reſpondet gl.ſiue in ipſo contractu ſiue poſtea quandoque, ſiue
11 prius. ¶ † No.ſignificationē iſtius dictionis, ſuper,ꝙ non requiri-
12 tur quod in ipſo contractu fiat. Sed quero † an quādo iuratur ex-
tra contractū requiratur preſentia aduerſarij? Videtur quod ſic,
vt l.certū.ſ.ſi quis.ff.de confeſ.⁊ de iureiur.l.iij.in prin.⁊ hoc multi
13 tenent. Contrarium puto, † nam in actibus,qui dependent ex ſola
voluntate vnius nō requiritur partis preſentia, vt in ratihabitio-
ne,vt l.Pomponius ſcribit.de neg.geſt. Item in aditione heredi-
tatis que ſolo animo aditur,ſed iuramentum,de quo hic loquitur
eſt ſolum confirmatoriū,⁊ tamen ſicut ratihabitio poteſt fieri par-
te abſente,ita iſtud iuramentum. ¶ Sequitur.in text.contractib.

Quero an hec auth.loquatur in contractib.inualidis vel
validis.De hoc ſunt opi.inter doc.⁊ communiter
tenetur quod hec auth.loquatur tam de contractib.validis quam
de inualidis,vt ſ̄.dixi. ¶ Tamen ad vnum eſt aduertendum,quod
hec auth.ſolum loquitur quando cōtractus eſt inualidus ratione
etatis, nam iuramētum facit eum videri maiorem per iſtam auth.
14 † Si ergo alia ratione contractus eſſet inualidus iuramētum pre-
ſtitum a minore ſimpliciter non validaret iſtum cōtractum,niſi vl-
tra adijceret,q̄ iuraret non venire contra,ratione etatis minoris,
vel alia quacunq;.nam ex eo quod iurat non venire cōtra, ratione
minoris etatis habetur pro minore. Ex eo ꝙ ſubdit, vel alia qua-
cunq;,habetur perinde ac ſi maior iuraret.Vnde in caſibus in qui
bus iuramentum maioris confirmaret contractum,⁊ hic confir-
mabitur.in caſibus in quibus iuramētum maioris non confirma-
15 ret,nec hic confirmabitur. ¶ Et ideo pono.q.de facto. † per mul-
tas ciuitates Italie ſunt ſtatuta que dicunt, quod nullus audeat
cōtrahere cū minore,ſine preſentia cōſanguineorū, ⁊ ſub certa pe-
na,minor cōtrahit,⁊ iurat nō cōtrauenire ratione minoris etatis,
vel alia,vtrum poſſit venire contra.Aduocati cōmuniter dicerent

quod non, quia iſtud ſtatutum non poteſt facere quod minor ve-
niat contra iuramentum ſuum,non enim hoc poteſt facere Impe-
rator,ideo l.non dubium.§.de legi.corrigitur per c.cum cõtingat,
extra de iureiur. ¶ Ego dico cõtra.nam iſta auth.⁊ c.cum contin-
gat.loquuntur quando cõtractus eſt prohibitus fauore iurantis,
merito iurando tollitur eius fauor. Non enim prohibetur aliquis
emere a minore, nec minor prohibetur vendere a lege, ſed dicit,
quod non valeat ſi facit, vnde lex non aſſiſtit huic venditioni, nec
prohibet perſonam cõtrahere, ſed ſi quis facit contra preceptum
legis,peccat mortaliter, vt extra de ma.⁊ obe.c.ij.qui nõ obedierit
Principi,morte morietur. Et alibi dicit Pau.ad Ro.xiij. Omnis
anima ſubdita ſit Principi,⁊ ĩ.ſequitur. Et qui voluntati eius re-
ſiſtit voluntati Dei reſiſtit, ⁊ damnationẽ ſibi acquirit. Cum ergo
ſuperior populus, vel princeps hec precipiat, ſi quis facit contra
legem, peccat mortaliter. Sed iuramentum interpoſitum ſuper
peccato mortali,non eſt obligatorium, vt in c.ij.extra de pac.lib.vj.
⁊ eo.li.de re.iur.c.nõ eſt obligatorium.ergo manifeſte concluditur
quod tale iuramentum non obligat, ⁊ ideo verba ſtatuti ſunt dili-
genter inſpicienda, vtrum prohibeant perſonam contrahere,vel
d prohibeant contractum valere, quod tene menti [d]. ¶ Quero
e vtrum [e] per tale iuramẽtum ſimpliciter preſtitum impediatur mi-
16 nor † petere reſtitutionem in integrum [f]. Reperitur quod Dyn.
f conſuluit,quod non prohibetur petere reſtitutionem,⁊ dom.Cyn.
hoc refert in l.ij.ĩ.de reſcin.ven. Ratio hec eſt ſecundum eum,quia
nemo videtur renunciare ei de quo non cogitauit, vt l.mater.ff.de
inoffic.teſta. Sed minor non cogitabat ſibi competere reſtitutio-
nem,ergo ei non videtur renũciare, ⁊ iuramentum non porrigitur
ad aliud,de quo non eſt cogitatum,vt l.fin.ff.qui ſatiſd.co.⁊ l.fin.in
princ.ad Mace.ĩ.de non num.pecu.§.de tranſac.l.ſi ex falſis. Eſt
ergo neceſſe ſecundum quod dixi, quod certificetur de beneficio
reſtitutionis, quale ſit.quicquid dixerit, cõmuniter ſeruatur con-
g trarium.ego conſului contrarium [g]. nam ſufficit quem eſſe certum
17 iurare ſuper facto.tunc † enim illud iuramentum extendetur [h] ad
h omne ius quod deſcendit ex illo facto, vt l.ſi duo.§.ſi quis iura-
uerit.ff.de iureiu.⁊ eſt text.§.eo.l.j.⁊ ſi bene intelligatur. ¶ Quero,
18 vtrum hec auth.habeat locum in † contractibus,in quibus ex vna
tantum parte oritur obligatio. ¶ Quidam quod non,gloſſ.quod
ſic, vt habes in gloſſ.quia predicti contractus appellantur,vt l.ſi
donationis.§.quod met.cau.⁊ l.ſi quis.de preſcript.xxx.ann. Plus
* dicit Roff.quod ſi iuret * ſuper aliquo turpi contractu,ſiue ſuper
actione perſonali,ſiue reali,ſuper quacunqꝫ obligatione iſta auth.
habet locum,⁊ ſic olim nomen contractus latiſſime accipiebatur,
ſicut in l.contractus.de fide inſtru.de iud.l.omnem obligationem.
19 Pro eius declaratione habemus videre vtrum iſta auth. † ſit fa-
uorabilis,vel odioſa,quia aufert minoribus beneficiũ ſuum,⁊ hoc
eſt verum reſpectu rerum corporaliũ, ſed non reſpectu anime,que
preferenda eſt cunctis rebus.vt ſupra de ſac.ſanc.eccl.l.ſancimus.
i quia dicitur fauorabilis [i]. Fauet enim ne quis in periuriũ incidat
ſi fauorabilis, ergo extendenda,vt l.cum quidam.ff.de lib.⁊ poſth.
⁊ ſic omnes predictos contractus comprehendet. ¶ Quero,quid
20 ſi iuramentum interponatur † ſuper diſtractu id eſt, ſuper aliqua
quietatione? Gloſſ.in l.quid ergo.§.j.ff.de contraria vel vtili ac.tu.
21 dicit idem quod iuramento firmatur. ¶ † Quero quid ſi iuratur
generaliter, non venire contra aliquem cõtractum celebratum ab
eo? Glo.arg.hic pro,⁊ contra. Certe iſta opinio reſidet in eo quod
dixi §.an tempore iuramenti requiratur preſentia aduerſarij,vel
non ⁊ tenuit quod non, requiritur. Eadem ratione videtur quod
tale iuramentum generaliter preſtitum debeat valere, etiam, ⁊ in
omnibus contractibus preiudicare. ¶ Quero quid in iudicijs.
22 † vtrum poſſit minor intereſſe cum iuramento. In glo.ſunt opinio.
Breuiter puto quod ſic,⁊ ſic communiter tenetur,quia in iudicijs
quaſi contrahitur, vt l.iij.§.idem ſcribit.ff.de pecu. In contrarium
facit,quia iudicium redditur in inuitum,vt l.inter ſtipulantem.§.j.
de verb.oblig.⁊ auth.iſta loquitur quando iuramentum preſtatur
ſponte. Breuiter dic,licet iudicium reddatur in inuitum tamẽ iu-
ramentum non fuit exactũ ab inuito,merito habet locum iſta aut.
¶ Sequitur in text.rerum ſuarum.quid ſi minor vẽdidit rem alie-
23 nam? † Rof.examinat hic iſtud multũ bene ⁊ dicit, quod hec ver-
ba.meum,tuum,ſuum,⁊ alterius, requirũt etiam ad aliquem, rem
iure dominij pertinere,vel quaſi,vel alio iure, vt l.ij.de condi.inſti.
⁊ l.ij.ff.de reli. Tamen hoc debet intelligi ſuper contractibus rerũ
ſuarum. hoc eſt, ſuper contractibus obligationum ſuarum.vnde
licet res ſit aliena,ſi tamen obligatio eſt ſua, habet locum iſta aut.
¶ Sequitur in tex.non retractandis. Quero vtrum de neceſſitate
debeat poni in inſtrumento illud verbum quod iurauit non retra-
24 ctare? Rof. † dicit quod non, quia ſufficit quod ponatur verbum
equipollens,vt quia promittit predicta ſeruare,vel cõtra predicta
non venire, vt vidiſti in l.j.§. Facit quod dicimus in re iudicata,vt
ĩ.de ſen.l.preſes.⁊ ff.de re iu.in l.in ſumma. ¶ Sequitur in text.in-
25 uiolabiliter cuſtodiantur. Quero, quomodo † cuſtodientur.dicit
glo.ex tali contractu dabitur actio ⁊ exceptio,vt l.ſtatuas.de acq.
rer.do.quod tene menti vbicunqꝫ lex precepit aliquid.ex quolibet
eius ſtatuto datur actio ⁊ exceptio. ¶ Querit gl.que actio datur.
26 Gl.dicit,⁊ bene,⁊ dic vt in ea habes. ¶ Querit gl.quid † ſi minor
eſt deceptus vltra dimidiam iuſti pretij,an habebit beneficium l.ij.
de reſcind.vend. Gl.tangit hoc plenius in l.ij.de reſcind.vend.⁊ ibi
dicam. ¶ Sequitur in text.per vim autem ⁊c. Ex iſto fine nota
27 † quod iuramẽtum interpoſitum [k] per metum non obligat, nec re-
l curritur ad exceptionẽ [l], licet alias detur actio,ꝙ metus cauſa ⁊c.

ADDITIONES.

a AND. BARB. ¶ Sacramenta. Adde conſil. Joan.de Imol.
lxviij.pro gloſſ.vide hic Joan.de Imol.in conſil.cxxj.vide Bartol.
in conſi.cj.incip.Bart.de Tuderto.vbi diſtinguit an iuramentum
ſit de preterito.vt not.in iſta authen.an de futuro.⁊ vide Bart.in
conſil.clxiij.incip.quero,dicit ſtatutum.vbi omnino vide,quia alle.
cap.ij.de maio.⁊ obe.⁊ loquitur etiam de contractu ſimulato.vide
Bart.in conſil.clxxvij.incip.predicto puncto.vide Ludo.Rom.in
conſi.xij.incip.viſo facto propoſito. ¶ Et adde tu.an hec authen.
habeat locum in dona. Adde ⁊ vide Franc.de Aret.in c.in preſen-
tia.de proba.⁊ Moder.repetentes,hic. POMA. ¶ Sacramenta.
Limita iſtum text.quod iuramentum non confirmat contractum,
vbi in eo argueretur dolus. Ita Anch.in conſil.ſuo.clxxvj.incip.in
§.dicta contentione.⁊ in conſi.lxxxviij.⁊ in conſi.cccxl.⁊ ad authen.
vide Bar.in conſi.xcix.⁊ Joan.de Imo.conſi.j.⁊ conſi.clvj.⁊ Alex.
xlij.vol.j.⁊ Anch.in c.canonum ſtatuta.de conſtit.⁊ conſi.xxxviij.⁊
Aret.lxxiij.vol.iij.⁊ Alex.liij.vol.iij.vbi ponit an iſta auth.haberet
locum,vbi interuenit enormis leſio,⁊ an in contractu donationis,
authoritas curatoris, ⁊ alie ſolennitates requiſite a iure commu-
ni, etiam municipali.⁊ ibi an peti poſſet abſolutio a tali iuramẽto.
⁊ xxj.in fi.vol.v.vbi ponit quid ſi iuramentum eſſet preſtitum a tu-
tore pupilli vel alio adminiſtratore.⁊ Ro.omnino.ccccxxxvij.vbi
ponit remiſſiones.⁊ So.lxv.vbi ponit an habeat locum in Judeo.
⁊ limita iſtam auth.vt nõ procedat in prodigo iurante ſuper con-
tractu,etiam cum authoritate curatutoris,vt per Alex.poſt alios
reprehendentem Bart.volentem contrarium in l.j.in fi.ff.de cura.
fur.⁊ in l.is cui bonis.ff.de verb.oblig.⁊ idem tenet Bald.ſibi con-
trarius in c.j.in §.item ſacramẽta.vlt.ver.in ti.de pace iura.firman.
P. PAV. P. ¶ Sacramenta. An diſpoſitio huius authẽtice pro-
cedat in enormiſſima leſione,vide Alexan.conſi.xlij. Uide etiam in
conſ.cxxv.vbi etiam late ponit de materia iuramenti. Et an in caſu
huius authentice poſſit peti abſolutio a iuramento, de quo vide
Jaſ.hic late. Uide etiam late de materia Alexand.conſ.ccciev.vbi
ponit an ⁊ quando poſſit peti habilitatio,⁊ an in ea requiratur ci-
tatio partis.de quo vide in conſi.dxxxviij.vbi alia ponit. Item no.
quod iſta aut.non corrigit leges antiquas loquentes de iuramen-
to aſſertorio, prout eſt in l.ſi alterius.ĩ.ſi minor ſe maio.dixe.vide
dominum Franciſcum conſi.lxxiij. Item an iſta authen. procedat
in impubere doli capace,vide Paul.conſi.ccxv.vbi etiam ponit ſi
nõ tenetur ſeruare,qua actione reſcindat. Item in materia huius
authen.vide Bald.in c.j.§.item ſacramenta.de pace iura.fir. Item
an habeat locum in donatione vel enormiſſima leſione. vide Feli.
in cap.in preſentia.extra de proba. Uide omnino late Petrum de
Anchar.conſi.ccccxx.concludentem poſſe contrauenire iuramen-
to per minorem preſtita ratione euidentis iniquitatis ⁊ leſionis.
Uide etiam late Barb.conſ.vj.vol.iiij. Item an minor,qui iurauit,
excludatur,quoniam poſſit ratione enormiſſime leſionis contraue-
nire ⁊ dicere contractum nullum.vel petere vt reſcindatur benefi-
cio.l.ſecunde.ĩ.de reſcind.vendi.vel reſtitutione in integrum, ⁊ an
ſit neceſſaria abſolutio a iuramento vide late Comen.conſil.clxxx.
incipien.videtur prima fronte.vbi concludit iuramentum non ob-
ſtare. Rationes vide per eum, qui loquitur etiam ſi interuenerit
decretum iudicis in alienatione. Item de habilitatione.an ſit ne-
ceſſaria,⁊ quod aliud ſit quando iuratur ſuper aliquo certo, aliud
quando iuratur non contrauenire laudo.vide ad Bart.in l.ſi ſo-
cietatem.§.arbitrorum.ff.pro ſocio. Item pro eo quod dictum eſt
§.an ratione enormiſſime leſionis poſſit minor venire contra con-
tractum iuratum,vide etiam late domi.Ant.conſi.xlv.concluden-
tem quod ſic.incip.d.honorabilis.⁊ per totum.qui etiam loquitur
quando renunciaret minor cuicunqꝫ auxilio ſibi competẽti,prout
etiam loquitur Com.de quo §.quia ratione enormiſſe leſionis pre-
ſumitur fraus ⁊ deceptio,qua preſuppoſita iuramẽtum non ligat,
vt hac authen. Uide etiam ibi ad finem illius conſilij quedam no-
tabilia verba circa declarationem huius authent.quomodo iura-
mentũ ſit ſeruãdum. Item quod ratione enormiſſime leſionis non
obſtante iuramento poſſit cõtrauenire,vide etiam Alexan.in l.ſti-
pulatio hoc modo concepta.de ver.obl.⁊ eſt cõmunis opi.ſecundũ
Decium conſil.xlv.⁊ in fine conſilij. Item iſtam aut.repetit Paul.
de Caſt. Item quod iuramentum tollat reſtitutionẽ in integrum,
vide Jaſ.in l.ſciendum.de verb.oblig. Item in materia an contra-
ctus iuratus poſſit reſcindi, maxime vbi ſtatutum annullat etiam
iuramen

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

iuramentum. ⁊ preſumi cõtractum ſimulatũ, vide latiſſime Barb. conſi. vj. vol. iiij. ⁊ conſi. xlj. eo. volu. ⁊ conſi. xvj. vol. iij. vbi etiam dicit quod poteſt concedi abſolutio a iuramento.

b ¶Corporaliter. Adde quod hoc fallit in epiſcopis. non tenentur tangere Euangelia, vt decidit Rota deciſione ccccix. de iureiu. in antiquis, quanquam ibi referat quod papa Grego. xj. aliud volebat de epiſcopis qui erant in curia Ro.

c ¶Iuramento. Adde quod hoc ſequitur Abba. conſi. xxxix. lib. j. ⁊ dicit probari in cap. literis. in text. ⁊ glo. extra de ſpon. iuncto ca. j. de delic. puero. de quo vide etiam Cal. conſi. viij. ⁊ ibi quando quis teneatur ad obſeruantiam iuramẽti, per do. Car. conſi. xcij. ¶Iuramento. Item ſequitur Panorm. dicens eſſe communem ſententiam in conſi. xxxix. Uide Pau. de Ca. conſi. ccxv. de quo ſ.

d ¶Tene menti. Adde quod Paulus de Caſt. dicit quod conſiderationes Bart. non ſunt bone, ⁊ ſe pluries conſuluiſſe contra opinionem Barto. de quo per ipſum conſilio ccv. ⁊ cxlj. per d. Cardinal. conſilio xxxv. ⁊ conſilio xxxvij. ⁊ conſilio xlvj. ⁊ conſilio cxj. per Baldum conſilio lxxix. clxxix. ⁊ ccclxix. primo libro, ⁊ conſilio cxlix. ſecundo libro, ⁊ conſilio clxxxiiij. tertio libro, ⁊ conſilio lxiiij. libro quarto. ⁊ Petr. de Anch. conſil. ccclxxxiij. Abbas conſilio xj. ⁊ allega. xxxix. primo libro, ⁊ conſ. vij. ij. lib. Rom. conſi. xij. ⁊ melius conſi. ccccxxxvij. Federic. de Senis. conſi. cclxxij. Ang. conſilio. clx. And. Sicu. conſi. liiij. lib. ij. Alex. conſi. xxvij. j. lib. ⁊ ccxxix. ij. vol.

e ¶Quero vtrum Habes tamen limitare iſtam auth. ex dictis do. in l. is cui bonis. ff. de verbo. obliga. dum reprehendunt Bart. qui volebãt in l. j. in fi. de cur. fur. ⁊ in dict. l. is cui bonis. per Do. Alex. quod illud quod dicitur quod prodigus iurans ſuper contractu non tenetur ad eum obſeruandum, nõ procederet quoties iuraſſet authore curatore. Oppoſitũ vltra doc. in ſuperiori loco tenuit ipſemet Bal. ſibi contrarius in cap. ex parte extra de cõſu. vt nõ habeat locũ quoties daretur curator minori propter malos mores, quia tunc dato millies quod iuraret ſuper contractu curatore authore: tamen non teneretur ad eius obſeruantiam, ⁊ tenuit hoc expreſſe Bald. in c. j. §. item ſacramenta. in vltimis verbis in ti. de pa. iur. fir. ex quo etiam poteſt colligi, ⁊ fuit conſideratio Torti. in d. l. is cui bonis. quod talis minor, cui eſſet datus curator, propter malos mores non poſſet teſtari, iuxta. §. item prodigus. quib. non eſt permiſ. fac. teſt. Inſti. ⁊ l. is cui bonis. ff. de teſta.

f P. PAV. P. ¶In integrum. Aduerte tamen, quia licet non poſſit peti reſtitutio in integrum aduerſus contractum, poterit peti aduerſus implementũ contractus iurati vide Alex. conſi. ccxxij. in ij. volu.

g POMA. ¶Conſului contrarium. Adde quod eſt in conſi. lxxvij. ⁊ vide Barba. conſi. lij. vol. ij. Anto. de Butr. conſi. xlvj. ⁊ Alexan. cxxv. ad fin. volu. ij. ⁊ liiij. ad fin. vol. iij. Barba. xvj. vol. iij. vide etiam Bald. in c. ex reſcripto. de iureiur. ⁊ in c. peruenit primo. eod. tit. de pact. iura. fir. §. item ſacramenta. in fin. ⁊ Paul. de Caſt. conſil. lxx. ⁊ Alexand. lxxx. volu. v.

h ¶Extendetur. Adde quod Bal. conſi. cxxxiij. lib. iij. intelligit hoc verum, quando in aliqua parte inſtrumenti eſt facta mentio etatis de quo etiam vide eius conſi. xl. v. lib. ⁊ conſi. iiij. ⁊ xlvij. iij. lib. Ioan. And. in addi. ad Spe. in tit. de renun. §. j. verſic. cui autem.

* CLAVD. DE SEISS. ¶Quod ſi iuret. Ad iſtam regulã vide plures concordantias per Felin. in c. auditis. de preſcrip.

i POMA. ¶Fauorabilis. Et per hoc quod in his que tendunt in fauorem anime licitum ſit fieri extenſio, vide Barba. conſi. lvj. vol. ij. ⁊ Romanũ. conſil. cclxxxv. in fin. Imol. conſil. j. ⁊ conſil. cxxiij. ⁊ quod tendentia in fauorem anime debeant extendi, facit gloſſ. in l. omnes dies in verbo apoſtolice. ſ. de ferijs, ⁊ not. plane per Alex. in conſi. lx. in ij. volu. ⁊ vide gloſſ. in dic. l. omnes dies mei. ⁊ Gemi. in cap. j. de temp. ordi. in vj. vide etiam Alexand. conſi. lxiij. vol. iiij. ⁊ conſil. xcix. eod. volu. Feli. in cap. tranſlato. de conſtitu. ⁊ in cap. iurauit. de probat. ⁊ in cap. in preſeutia. eod. tit. ⁊ in cap. fin. de preſcript. ⁊ Barba. conſi. lxiiij. volumi. j. Ad hec etiam vide gloſſ. ibi ⁊ Panormi. ⁊ quod ibi addidi in capi. referente. ad fin. de preſcript. ⁊ Alexand. conſil. clxxxiiij. volu. ij. ⁊ Barba. lix. volu. ij. Ro. cclxxxv. in fin. ⁊ Imol. conſi. j. ⁊ cxxiij. ⁊ Alexand. xlij. in fin. volumi. j. ⁊ lxxxv. eod. volu. ⁊ cxxv. ⁊ Aret. xlix.

k POMA. ¶Interpoſitum. Et idem crederem ſi eſſet interpoſitum per dolum, per text. in c. quamuis. de pactis in vj. ⁊ per ea que ponit Alexand. conſi. liij. volu. iij. vbi ponit, de quo dolo debet intelligi, ſcilicet, re ipſa, an ex propoſito.

l P. PAV. P. ¶Exceptionem. Quid de iure Canonico, vide ⁊ limita, vt per Feli. in c. ij. extra de iureiur. ⁊ in c. ſi non. in iij. co. eo. tit. ⁊ in c. ij. co. pen. de ſpon.

LEX II.

IN integrum. Minor reſtituitur aduerſus venditiones nociuas ſibi vel tutori factas. hoc dicit.

Si aduerſus venditionem pignorum. Rub. XXIX.

LEX I.

ETiam. Aduerſus pignus pretorium, quod incipit a minore, ſi vendatur, minor reſtituitur, ſi graue damnum interceſſit, vel fraudis conſilium. hoc dicit. ¶Oppon. j. l. proxim. Solut. vt ibi dicam incontinenti, ⁊c.

LEX II.

REm quam. Si pignus quod incepit a maiore vendatur, nullo modo reſtituitur, ſed contra venditorem. vel eius adminiſtratorem, ſibi ſuccurritur. hoc dicit. ¶Oppo. de l. ſ. proxim. Dicunt quidam quod hic creditor diſtraxit patre viuente, ibi eo mortuo. Hoc reprobatur per finem. vbi agitur contra tutores. Alij dicunt quod hec lex determinatur per precedentem, quod non competit reſtitutio. niſi ſit enorme damnum. vel fraudis conſilium, vt ſ. l. proxi. ⁊ l. ij. j. de pre. mi. Sed iſtud videtur contra hanc legem ibi, non bona fide ⁊c. vnde volentes ſuſtinere. dicunt quod hic fraus non fuit participata cum emptore. Et iſtam opinio. tenuit Bul. Alij, vt Ioan. dicunt quod requiritur vtrunqȝ copulatiue ſcilicet enorme damnum. ⁊ fraudis conſilium. Tertij dicunt, ⁊ iſtud dicit Azo, quod nullo modo reſtituitur minor quando pignus cepit a maiore, ⁊ lex proxi. loquitur quando cepit a minore. Iſta opinio plus placet, ſed quia non eſt perfecta, ideo aduerte, quando pignus cepit a minore. ſi quidem fuit pignus pretorium minor reſtituitur, ſi interuenit fraudis conſilium. vel enorme damnum. pro paruo enim damno non reſtituitur. ſ. l. proxi. ⁊ de predi. mi. l. ij. ⁊ de mino. l. ſi ex cauſa. in princip. Si vero cepit a minore pignus conuentionale, ⁊ tunc minor reſtituitur pro paruo damno, non pro minimo, vt l. Seio. ff. de in integrum reſtit. Si vero cepit a maiore, hic aduerte, ſiquidem vẽditio fit ex pacto habito cum defuncto, nullo geſto cum minore, minor non reſtituitur, vt hic, ⁊ l. Emilius. ff. de mino. ⁊ l. apud Iulianum. §. j. ff. qui. ex cau. in poſ. ea. Ratio, quia verba edicti dicunt, de eo quod cum minore geſtum erat, ſed hic nihil eſt geſtum cum minore. ergo ⁊c. Si vero eſt aliquid geſtũ cum minore, aut quia interpellaui eum. ⁊ ex mora eius ſum conſecutus poteſtatem vendendi a l. vel aliquid aliud feci in alia materia, tũc ipſe poſſet impetrare reſtitutionem in integrum, quia cum eo eſt geſtum aliquid, vt l. cum filius. §. in hac. ff. de verb. oblig. Iſtam diſtinctionem tangit gloſſ. in l. ſi cum militaribus. j. de reſtit. mili. Predicta vera, quando minor non reſtituitur ex edicto de minoribus. ſed ſi vellet reſtitui ex edicto ex qui. cau. ma. ex clauſula, ſi qua mihi cauſa iuſta videbitur, dicens ſe ignoraſſe contractum patris ſui, ⁊ propter eius ignorantiam eſt deceptus, ⁊ ideo petit reſtitui, quod poteſt. Ita tenet glo. in d. l. cum filius. §. in hac. de verbo. obliga. Ita dicit Dyn. in c. is qui in ius. de reg. iur. lib. vj. quod ſicut heres emphyteute eius, qui non ſoluit canonem per biennium, reſtituitur ex iuſta cauſa, ita heres patris, qui nõ ſoluit pignus ignoranter, reſtituitur, ⁊c.

Si aduerſus donationem. Rubr. XXX.

LEX I.

SI que. Moderata nuptialis donatio. per reſtitutionem non reſcinditur. h. d. Iſtam legem intellige quod donatio fuit facta de rebus que ſeruando ſeruari nõ poſſunt. nam alias requiritur decretum iudicis, vt valeat donatio, vt j. de predi. l. ſi predia. ⁊c.

LEX II.

SI in te. Si conſenſus ipſo iure non preiudicat, reſtitutio non eſt neceſſaria. ⁊ alias debet reſtitutio poſtulari. hoc dicit.

Si aduerſus libertatem. Rubr. XXXI.

LEX I.

1 ☞ Reſtitutio quando detur aduerſus datam libertatem.
2 Conſultor aſſumptus in cauſa, ſi conſuluit aliquem condemnandum, an iudex, qui pronunciauit ſecundum naturam conſilij, videatur condemnaſſe.
3 Iudex, qui cognoſcens ſuper cauſa reſtitutionis aduerſus ſententiam, non iudicat ſuper prima cauſa, ſed ſolum ſententiam reſcindit, ſecus in appellatione.

SI poſt. Aduerſus libertatem datam nõ datur reſtitutio, ſed aduerſus dãdam ſic. hoc
1 dicit, quaſi totus titulus. ¶Oppon. † de l. pen. ff. de reſcind. vendi. vbi ipſo iure libertas non competit, niſi ſit impleta conditio. ¶Ad idẽ opponitur de l. ſi quis ſub cõditione. ſi quis omiſſa cau. teſtamen. Sol. dicunt quidam quod hic fuit ex-